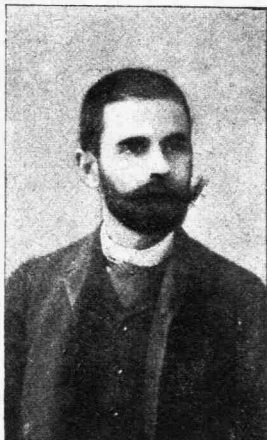


## ΠΑΛΗΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

ΥΠΟ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΔΑΜΑ



ΜΕΣΑ εἰς τὰς Κορταμπλασιὸν τοῦ Βίκτορος Οὐγκώ, τὸ μέγα διτομον ἔργον, τὸ τελειότερον ὕστερα ἀπὸ τὴν Παράδοσιν τῶν Αἰώνων, ὅπου ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ γεμίζει μὲ λαμψεῖς καὶ ρυθμούς ὅλα τριγύρω της ἀπὸ τῶν ἀπλουστέρων τῆς γῆς μέχρι τῶν ὑψηλοτέρων τοῦ οὐρανοῦ, μέσα ἐκεῖ, εἰς τὴν σειρὰν τοῦ πρώτου τόμου, ἡ ὁποία φέρει τὸ ὄνομα *Αὐγή* καὶ περιλαμβάνει τὰς συγκινήσεις καὶ τὰς ἀναμνήσεις τῆς

πρώτης ἡλικίας, εὐρίσκω τὸ «Παληοτραγοῦδι τοῦ νέου καιροῦ.»

Τί εἶνε αὐτὸ τὸ «Παληοτραγοῦδι τοῦ νέου καιροῦ;» Εἶνε, ἀπλουστάτα, ποιηματάκι ἀπὸ ἐννέα μικρὰ τετραστιχα, ἀπλοῦν, χαριτωμένον, καμωμένον δι' ὅλον τὸν κόσμον· ἀλλὰ ποιηματάκι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια νομίζετε

ὅτι δὲν τὰ ἔγραψε ποιητῆς ὠρισμένου χρόνου καὶ τόπου, τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ εἶδους, ἀνήκων εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην σχολήν, ἀρχαῖος ἢ νεώτερος, κλασικὸς ἢ ρομαντικὸς, ἀλλὰ νομίζετε ὅτι τὰ ἔγραψεν ἐπὶ μαρμαροῦ ἀνεξαλειπτα αὐτῆ ἢ αἰωνία ποίησις. Ὅσοι δὲν ἔτυχε νὰ τὸ διαβάσουν, καὶ ὅσοι θέλουν νὰ τὸ ἀπολαύσουν εἰς ὅλην του τὴν χάριν ἄς τὸ ζητήσουν μέσα εἰς τὸν πρώτον τόμον τῶν *Κορταμπλασιὸν*. Ὅσοι δὲν ἔχουν πρόχειρον τὸν τόμον ἢ δυσκολεύονται νὰ τὸ καταλάβουν εἰς τὸ πρωτότυπον ἄς ἀρκεσθῶν — τί νὰ γίνῃ; — εἰς τὴν ἰδικὴν μου πρόχειρον μετάφρασιν διὰ νὰ τὴν κάμω ὅσον τὸ δυνατόν πιστοτέραν δὲν ἐφύλαξα εἰς αὐτὴν τὰς χρυσὰς ὁμοιοκαταληξίας τοῦ πρωτοτύπου καὶ τὴν ὁμοειδῆ ἀυστηρότητα τοῦ μέτρου.

Δὲν τὴν ἐσυλλογίζομαι τὴ Ρόζα,  
Κ' ἦρθε μαζί μου αὐτὴ 'ς τὸ δάσος.  
Θυμοῦμαι, λέγαμε γιὰ κάτι τι,  
Μὰ δὲ θυμοῦμαι πλέον γιὰτί.

Ἡμῶνα κρῦο μάρμαρο,  
Κ' ἐπερπατοῦσ' ἀφηρημένος,  
Μιλοῦσα γιὰ τὰ δένδρα καὶ γιὰ τάνθη,  
Μ' ἐκύτταζε σὰ νὰ μοῦ λέῃ: «Αἱ! κ' ἔπειτα;»

Σκορποῦσεν ἡ δροσιὰ μαργαριτάρια,  
Τὴ σκέπη τους ἐξάπλωναν οἱ κλώνοι,  
Καὶ προχωροῦσα κ' ἄκουα τὰ κοτούφια,  
Κ' ἡ Ρόζα τ' ἄδηνάκια.

Ἡμῶν ἀνόρεχτος, κ' ἡμῶν δεκάκι χρόνων  
Εἴκοσι ἐκείνη, κ' ἔλαμπαν τὰ μάτια της

Τ' ἀηδόνια ἐτραγουδούσανε τὴ Ρόζα,  
Κ' ἐσφύριζαν ἐμένα τὰ κοτούφια.

Ἡ Ρόζα ὀλόρθη ἀπάνου 'ς τὸ κορμί της  
Ἐσήκωσε τρεμουλιαστὸ ὠραῖο χέρι,  
Τὸ σήκωσε νὰ κόψη ἓνα μοῦρο·  
Καὶ δὲν τὸ εἶδα τὸ λευκὸ της χέρι.

Ἐνα ρυάκι ὀλόδροσο βαθύ  
Ἐ τὴ βελουδένια χλόη κυλούσε  
Κ' ἡ φύσις ἡ ἐρωτικὴ κοιμῶταν  
Μέσ' τὸ μεγάλο τὸ βαρύκοο δάσος.

Ἡ Ρόζα λύνει τὰ ὑποδήματά της  
Καὶ μὲ τῆς ἀθωότητος τὸν ἀέρα  
Βάζει τὸ πόδι της μέσ' τὸ νερό·  
Καὶ δὲν τὸ εἶδα τὸ γυμνὸ της πόδι.

Δὲν ἤξευρα τί νὰ τῆς 'πῶ,  
Μέσα 'ς τὸ δάσος τὴν ἀκολουθοῦσα,  
Πότε τὴν ἐβλέπα ν' ἀναστενάζει,  
Καὶ πότε νὰ χαμογελά.

Δὲν εἶδα πόσον ἦταν εὐμορφή  
Παρά ὅταν βγήκαμεν ἀπ' τὸ βαρύκοο δάσος.  
«Ἄς εἶνε ἑξασμένα πιά...» μοῦ λέει·  
Καὶ ἀπὸ τότε βλο τὰ συλλογίζομαι.

Τὸ ποίημα εἶνε τόσο ὠραῖον ἀπὸ τὰ περιεχόμενα  
μέσα εἰς τοὺς δύο ἐκείνους τόμους δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ  
μοῦ ἐπροξένησεν ἄλλο γλυκυτέραν ἐντύπωση, καὶ ὅμως  
ἡ λύρα τοῦ Οὐγκῶ περιέχει τόνους πολὺ πλεον βαθεῖς

καὶ πολὺ μουσικωτέρους ἐκείνου. Ἡ μαγεία τὴν ὁποῖαν  
διαχύνει τὸ ποίημα τοῦτο προέρχεται πραγματικῶς ἐκ  
τῆς δυνάμεως μόνης τῶν στίχων τοῦ ἢ μήπως ἡ ἐντύ-  
πωσις τὴν ὁποῖαν μοῦ προξενεῖ συνδέεται μὲ μίαν μα-  
κρυνὴν ἀνάμνησιν περασμένων ἡμερῶν; ἢ μήπως ἡ  
Ρόζα, ἡ φεγγοβολοῦσα μέσα εἰς τοὺς στίχους τοῦ με-  
γάλου ποιητοῦ, μοῦ ἐνθυμιζει μίαν ἄλλην Ρόζα, ἡ  
ὁποῖα γλυκοκοιμᾶται μέσα εἰς τὰ βάθη τῆς μνήμης μου  
ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ τῆς φθάνει ἓνα κελάδημα, ὡς τὸ  
«Παλὸ τραγοῦδι τοῦ νέου καιροῦ;» Μήπως ἡ ἀνέκφρα-  
στος χάρις τοῦ στίχου τούτου ἔχει τὴν πηγὴν της ὅχι  
εἰς τὴν ἔμπνευσιν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ μέσα εἰς τὴν καρ-  
δίαν μου;

Ὅ,τι καὶ ἂν εἶνε, ἔχω κ' ἐγὼ κρυμμένον μέσα εἰς τὰ  
βάθη τῆς μνήμης μου ἓνα «Παλὸ τραγοῦδι τοῦ νέου  
καιροῦ.» Σὰς τὸ ἀποκαλύπτω τώρα ὡς ἐξομολόγησιν,  
ὅχι διὰ νὰ τὸ συγκρίνετε μὲ τὸ ποίημα τοῦ Οὐγκῶ —  
τοιαύτη σύγκρισις θὰ τὸ ἐθανάτωνε — ἀλλ' ἀπλῶς διὰ  
νὰ κρίνετε καὶ διὰ νὰ λύσετε τὴν ἀπορίαν μου.

Ἦμουν δεκαεξέ ἐτῶν, ἐζοῦσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἐσπού-  
δαζα εἰς τὸ Γυμνάσιον, δηλαδὴ δὲν ἐσπούδαζα τίποτε,  
κ' ἐπερνοῦσα τὰς ὥρας μου πότε τρίβων τὰ ὑποδήματά  
μου εἰς ἀργούς περιπάτους ἀνὰ τὰ καλδιρίμια τῆς πό-  
λεως μετὰ τρελλῶν ἢ ἀνοήτων συντρόφων, καὶ πότε  
μέσα εἰς τὸ σπίτι μου φιλολογῶν τόμους Παρθώρας.  
Ἦμουν δειλός, ἀδέξιος, ὄνειροπόλος, ἔτρεφα βαθεῖαν  
στοργὴν πρὸς τὸν ξηνητευμένον ἀδελφόν μου, ἀδιαφορίαν  
πρὸς πᾶν ὅ,τι μὲ περιστοίχιζε, καταφρόνησιν πρὸς τοὺς  
διδασκάλους μου, καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ συγκρατήσω  
τὸ πείσμα τὸ ὁποῖον μοῦ ἐνέπνεον ἐκεῖνοι, μέσα εἰς τὸ  
σπίτι τῶν ὁποίων ἐζοῦσα. Οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι  
δὲν ἤξευραν βέβαια πῶς ἀνατρέφονται τὰ παιδιὰ· τὴν  
τροφήν τὴν ὁποῖαν παρείχον, τὴν ἀπεκάλουν μὲ αὐτὰρ-

καιαν, ὅπως συμβαίνει συνήθως, ἀνατροπὴν. Ἀλλὰ καὶ ἂν τυχὸν εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ μ'ἀναθρέψουν πράγματι, δὲν θὰ εὔρισκον εἰς ἐμὲ τὸν κατάλληλον διὰ νὰ ἐφαρμόσουν τὰς ιδέας των καὶ τὰς ἀρχὰς των, ἂν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ιδέαι καὶ ἀρχαὶ προλήψεις καὶ πλάνας καὶ ὑποχονδρίαι ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν κληρονομικῶς ἐξελισσόμεναι. Διὰ τὸν ἀπλουστάτον λόγον ὅτι τὸ ἰδικὸν μου πνεῦμα, ὡς ἐκ περιέργου τινὸς ἀταβισμού, ἀνεπτύσσεται ἔκτοτε καὶ παρεγέμιζε μὲ προλήψεις, πλάνας, καὶ ὑποχονδρίας, ὅλως ἀντιθέτους πρὸς τοὺς συνοίκοις μου, ἀλλὰ πάντοτε, ὡς ἐλπίζω, ὀλιγώτερον τῶν ἰδικῶν των στενάς, ἀντιφυσικὰς καὶ μωρὰς. Τιοιουτοτρόπως μέσα εἰς τὸ σπίτι τὸ μέγα ἐγκλημα εἰς τὸ ὅποιον ἠδύναντο νὰ ὑποπέσουν οἱ νέοι τῆς ἡλικίας μου ἦτον ὁ ἔρωσ πρὸς τὰ ὠραῖα κοράσια τῆς ἡλικίας των. Καὶ τῆς ἰδικῆς μου ζωῆς τὸ μονὸν ἄστρον, ἡ μόνη θεραπεία, ἡ μόνη ἔκστασις, ἡ ἀπόλαυσις, ἡ εὐτυχία, ἦτον ὁ ἔρωσ. Ἐρῶς, ὅπως τὸν αἰσθάνονται τὰ παιδία, ἀλλ' ἔρωσ πάντοτε.

Καὶ ἤμουν δεκαεξ ἔτων. Ἀπέναντι τοῦ σπιτιοῦ μας ἑκατοικοῦσε μία φιλικὴ οἰκογένεια. Εἰς τὰς ἐπαρχίας ὄχι μόνον τὰ συγγενικά, τὰ φιλικὰ, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς τὰ γνώριμα σπίτια διατελοῦσιν ἀπὸ πρωίας μέχρι νυκτός εἰς διαρκῆ κίνησιν ἀλληλοβοηθείας. Ὅ,τι δὲν ἔχει τὸ ἐν σπίτι τὸ δανεῖζεται ἀπὸ τὸ ἄλλο. τὸν μύλον τοῦ καφέ, τὸ τηγάνι, τὸ σκαφίδι, νερόν, πιάτα, ζάχαριν, ἐπανωφόρια, καπέλλα, ὅ,τι θέλετε, ἀπὸ τῶν εὐτελεστέρων μέχρι τῶν μᾶλλον οὐσιαστικῶν. Πρὸς τοῦτο γυναικες, δέσποιναι καὶ δεσποινίδες, κυριαὶ καὶ ὑπέρτριαι, ἀσχολοῦνται εἰς διαρκῆς τρέξιμον καὶ ἀνεβοκαταβάσμη ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο σπίτι. Εἰς τὸ ἰδικὸν μας πέντε καὶ ἐξ φορὰς τὴν ἡμέραν ἐνεφανίζετο διὰ κάθε λογῆς θελήματα ἡ Χρυσούλα.

Ἡ Χρυσούλα ἦτον ἡ ψυχοκόρη τῆς ἀπέναντι φιλι-

κῆς οἰκογενείας ἑνὰς βαθμὸς παραπάνω ἀπὸ ὑπέρτριαν, ἑνὰς βαθμὸς παρακάτω ἀπὸ νοικοκυράν. Ἡ ψυχοκόρη κάμνει κάθε δουλειαν τοῦ σπιτιοῦ, ὅπως καὶ ἡ ὑπέρτρια ἀλλὰ δὲν εἰνεμισθωτῆ, ἐξέρχεται δὲ εἰς τὸν περίπατον ἐπιμελῶς στολισμένη καὶ πάντοτε εἰς τὸ πλευρὸν τῆς κυρας ἢ ὅποια ὑποχρεοῦται ἀργὰ ἢ γρήγορα νὰ τῆς εὔρη ἑνα καλὸν ἄνδρα, νὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ. Ἀλλ' ἀδιάφορον ὅ,τι καὶ ἂν ἦτον ἡ Χρυσούλα ὅ,τι μ'ἐνδιέφερον ἦτον ἡ ἐξοχος ἀκμὴ τῆς ὠρας αὐτῆς, τῶν δεκαπέντε τῆς ἑτῶν τὸ μεθυστικὸν ἄρωμα, τὸ πρόσωπον πορφυραυγές, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπαστράπτοντες, τὸ σῶμα μαρμαρινον προκλητικῶς ὀγκουμένον κατὰ τὸ στήθος, ἡ μόλις ὑποφαινομένη λευκὴ στρογγυλότης τῶν κνημῶν, ἡ φαειρότης ἡ πλήρης γελώτων, ἡ πλήρης κινήσεως ὑγεία, ὅλα αὐτὰ τὰ ὅποια τὴν ἐφάνερωνον γνησίαν κόρην τῶν βουβῶν τῆς Ρούμελης, ἀπὸ τὰ ὅποια κατήγετο καὶ τῶν ὁποίων τὸν ἀέρα εἶχε, χωρὶς νὰ ἔχη τίποτε κοινὸν πρὸς τὰς ἀθηναϊζούσας ἀρχοντοπούλας τοῦ τόπου, αἱ ὅποιαι παρήγγελλον τὰ φορέματα των εἰς τὴν πρωτεύουσαν διὰ νὰ τυλιχθοῦν μέσα των ὡς μούμιαι. Ἡ ζωὴ καὶ ὁ ρυθμὸς τοῦ σώματος ἐκείνου κτώρθωνον νὰ ἐξευγενίζουν καὶ τὰς θαναυσοτέρας ἐργασίας αἱ ὅποιαι τὴν ἀπασχόλουν. Ἐνώπιόν μου ἡ Χρυσούλα ἐνεφανίζετο ὡς ἡ ὀπτασία τῆς νεότητος ἐν μέσῳ τῆς ἀναιμικῆς, ἀσκητικῆς, ἀλλὰ καὶ ὑποκριτικῆς ἀτμοσφαιρας ἡ ὅποια μὲ περιέβαλλε. Καὶ τὴν κατέτρωγα μὲ τὰ μάτια μου παντοῦ ὅπου τὴν ἐβλεπα, καὶ βσάκις ἤρχετο εἰς τὸ σπίτι, ἔτρεχα νὰ εὔρεθῶ ἐμπροστὰ τῆς διὰ νὰ μὲ χαιρετίσῃ, διὰ νὰ τῆς ὑμιλήσω, διὰ νὰ χορτάσω μὲ τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς τῆς καὶ μὲ τὸ θέαμα τῶν ἐλευθέρων ἐκείνων σαρκῶν, τῶν ὁποίων μόλις συνείχε τὸ σφριγὸς, αὐξάνουσα τὸ γόητρον, ἡ ἀτημελήτως σερομένη ἐσθῆς. Καὶ εἶμεθα φίλοι, καὶ ἐφέρετο πρὸς ἐμὲ οἰκειότατα. Ἀλλὰ τόσον μὲ-

νον· ἡ ταρχὴ εἰς τὴν ὁποῖαν μὲ ἐνέβαλλεν ἡ παρουσία της, ἐκράτυνε τὴν ἀπειρίαν κ' ἐπλήθυνε τὴν δειλίαν μου.

Ἐν ἀπόγευμα, γλυκὺ δειλινὸν φθινοπώρου, ὕστερα ἀπὸ βροχὴν, ὅτε ἡ φύσις λαμπεὶ κατάχλωρος, γεμάτη ἀπὸ εὐωδίας καὶ ἡ ψυχὴ κατέχεται ὑπὸ τῆς δίψης τοῦ ἀγνώστου, ὡς οὐδέποτε ἄλλοτε, καὶ οἱ πόθοι δελεάζουν γλυκύτατα, καὶ οἱ ἔρωτες ἄρατοι περιύπτανται πρὸς θήραν καρδιῶν, ἓνα τοιοῦτον ἀπόγευμα ἦλθεν εἰς τὸ σπίτι ἡ Χρυσούλα. Ποτὲ δὲν τὴν εἶχα ἴδει τόσον ὠραίαν καὶ τόσον προκλητικὴν· ἐκόπησαν τὰ γόνατά μου, ἱλιγγος μὲ κατέλαβεν. Ἐνῶ ἐκείνη ἀνήρχετο τὴν σκάλαν, ἐγὼ κατέβην εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὴν ἐπερίμενα κοληγμένος εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐξώπορτας. Μετ' ὀλίγον κατῆλθε καὶ αὐτὴ· εἴμεθα μόνοι μας· μὲ εἶδεν, ὠχρίασεν, ἐστάθη, κατέπτε μὲ ἀγωνίαν, μισάνοιξε τὸν θύραν, ἐτοποθετήθη εἰς τὸ μισάνοιγμα τῆς θύρας ὡς μέσα εἰς πλαίσιον, καὶ μοῦ εἶπε σιγᾶ :

— Κύρ Κωστῆ, ἔχω ἓνα παράπονο ἀπὸ σένα.

— Τί παράπονο.

— Εἶπες γιὰ μένα ἓναν κακὸ λόγον.

— Τίνος ;

— Τοῦ Σπύρου.

Ὁ Σπύρος ἦτο συμμαθητὴς καὶ φίλος μου.

— Ἐγὼ νὰ εἰπῶ λόγον γιὰ σένα ! δὲν ξέρω τί μοῦ λές· καὶ τί εἶπα ;

— Ντρέπομαι νὰ 'ς τὸ πῶ· τὸ εἶπες καὶ· καὶ νὰ ξέρης θὰ τὸ εἰπῶ τ' ἀφεντικοῦ μου.

— Μὰ πές μου ἐπὶ τέλους τί εἶπα ;

— Νὰ ! τοῦ εἶπες . . . πῶς . . . μ' ἀγαπᾶς. Ἀλήθεια εἶνε ;

Καὶ τὰ μάτια της ἐφωσφόριζον καὶ ὑπέφρισσον τὰ χεῖλη, καὶ τὰ στήθη ἀνεκινούοντο, καὶ προέκυπτον αἱ

κνήμαι, καὶ τὸ χέρι της ἔτρεμε στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ μῆλου τῆς θύρας. Καὶ ἡ ἰδική μου ταρχὴ, καὶ τὸ ἰδικόν μου θάμβος πῶς ἐξεδηλώθη, νομίζετε ; Καὶ τί ἀπάντησα εἰς τὸ ἠδονικὸν ἐκεῖνο «Νὰ ! τοῦ εἶπες πῶς μ' ἀγαπᾶς· ἀλήθεια εἶνε ;» Ἴδου τί ἀπάντησα :

— Ψέμματα σοῦ εἶπεν ὁ Σπύρος· ἐγὼ δὲν τοῦ εἶπα τίποτε γιὰ σένα· ψέμματα.

Καὶ τίποτε ἄλλο· ἀπέμεινα ἄλαλος ἐνώπιόν της καὶ ἡλίθιος. Ἄλλὰ ἡ κόρη τοῦ βουνοῦ τῆς Ρούμελης δὲν ἐννοοῦσεν ἀπὸ τοιαύτας ἀπαντήσεις καὶ τοιαύτα ἀργολογήματα. Ἔως ὅτου συνέλθω, ἔλειπεν ὁρητικῶς τὴν ἐξώπορτα—δὲν εἶχαμεν καὶ καιρὸν εἰς τὴν διάθεσίν μας—καὶ ἐξηφανίσθη.

Ἐκτοτε πολλάκις ἐπανῆλθεν εἰς τὸ σπίτι, ἀλλὰ ποτὲ δὲν κατεδέχθη νὰ ρίψῃ τὸ βλέμμα της ἐπάνω μου, νὰ δώσῃ τὴν παραμικρὰν προσοχὴν εἰς ἐμέ. Καὶ εἶχε δίκαιον.

Δὲν ἔχω δίκαιον καὶ ἐγὼ νὰ συγκινοῦμαι τόσον ἀπὸ τὸ «Παλῆδ τραγοῦδι τοῦ νέου καιροῦ», ἐκεῖνο τὸ τραγοῦδι τὸ ὁποῖον ἐχαραζεν ἐπὶ μαρμάρου ὁ ἀθάνατος ποιητής :

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

## ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

Ὁ πλοῦτος ἦτο ὁ μοχλός, ὃν ἐξήτει ὁ Ἀρχιμήδης, καὶ δι' οὗ δύναται τις νὰ κινήσῃ τὸν κόσμον.

\*

Ἡ αἰδῶς πρέπει νὰ ὑπερασπίσῃ τὸ κάλλος, ὡς ἡ ἄκανθα τὸ ρόδον.

\*

Εἰς μωρὸς θὰ εὔρη πάντοτε ἓνα μωρότερον ὅστις τὸν θαυμάζει.

\*

Ὅμιλε πρὸς τὸ βλέμμα, ἂν θέλῃς νὰ κινήσῃ τοῦ ἄλλου τὴν καρδίαν.

\*

Ὅλη ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς ἐγκείται κυρίως εἰς τὸ μετριάξῃν τὰς ἐκ τῶν πόνων ἐντυπώσεις.

\*

Οἱ πλοῦστοι ἔχουν κόλακας καὶ οἱ πτωχοὶ φίλους.